

**3^e PREDIKATIE over HOOGLIED 1:4, uitgesproken door
Ds. J.P. PAAUWE op 30 augustus 1953 te 's-Gravenhage.**

Gezongen: Psalm 68:14 en 17.

Gelezen: De Wet des Heeren; Hooglied 1.

Gebod:

Ach, volzalig, algenoegezaam en aanbiddeijk Opperwezen, dit alles is gezegd. Er is gesproken door U, en er is gesproken door degenen die van U onderwezen waren. Maar het gaat alles aan ons voorbij, tenzij dat het U behaagt ons te leren dat we deze dingen niet verstaan, en tenzij het U behaagt om ons hiervan een zo drukkend gevoel te geven dat we U nodig hebben om van U onderwezen te worden. Van nature ontbreekt ons dit alles. En waarom ontbreekt het ons? Omdat er andere dingen zijn waarvan ons hart vervuld is en die we begeren, die onze belangstelling hebben. Zo leven wij als kinderen, als jonge mensen, als lieden in de kracht van hun leven, als bejaarden, hoogbejaarden, en zo sterven wij. En dan gaan de ogen open – zo er hier niet iets groots gebeurd is – open voor Uw heerlijkheid, voor onze onachtzaamheid, voor onze verkeerdheid en ongerechtigheid, voor onze dwaasheid, maar om tegelijkertijd te zien dat het alles onherstelbaar is.

Heere, wil in de harten van degenen die hier iets van verstaan, toch werken medelijden, een diep medelijden met hen met wie ze te maken hebben, iedere dag, maar ook met de mensen in het algemeen. Ieder mens toch heeft een ziel voor een eeuwigheid geschapen, is bestemd om eeuwig gelukkig of eeuwig ongelukkig te zijn. Ach, doe hen die U kennen, leven in het opdragen van hun naaste aan U, in het opdragen van hun tegenstanders en vijanden aan U. O, recht gesteld kunnen ze geen vijanden hebben, omdat zij ze niet hebben in U. Wie zou vijanden kunnen hebben in U, waar Gij gezegd hebt dat we U zullen liefhebben bovenal en onze naaste als onszelf? Daar is alleen maar plaats voor medeleven, medeleven met U en medeleven met onze naaste, en behoefte aan vergeving van zonden en reiniging des harten en onderwijzing des Geestes.

We zijn nog weer hier. Geef ons wat te zeggen. Doe ons bedenken dat het gaat om dingen waarvan we van nature geen verstand hebben, om dingen waarvan we alleen kunnen spreken zo ze geopenbaard zijn. Laat ons dan bidden: "HEER", ai, maak mij Uwe wegen door Uw Woord en Geest bekend". Doe ons, zo het U behagen mocht om iets goeds te laten zeggen, het horen. Doe ons dan het goede horen, hetgeen we nodig hebben, hetgeen we volstrekt nodig hebben, en hetgeen strekt tot ere van U en dient tot ons behoud. En doe ons daarmee werkzaam zijn tot ons voordeel, voor de tijd en voor de eeuwigheid. Doe ons hierbij bedenken dat de tijd voorts kort is.

Zegen onze zieken, hen die ernstig ziek zijn, gevaarlijk ziek zijn, misschien niet weten dat ze zo dicht bij het graf zijn.

Wil Uw Kerk onderhouden. Gij weet waar ze is, wie ertoe behoren. Het is U ook bekend waar ze woont. Heere, doe haar in Uw vreze haar weg gaan, zien op U en verwachting hebben van U.

Gedenk de volkeren, de regeringen, de koninklijke families. Erbarm U. Als we het goed zien – we kunnen niet aannemen, Heere, dat we ons vergissen hierin – als we het goed zien, dan is er overal dwaling, op kerkelijk gebied, in betrekking tot de politiek, in betrekking tot alle dingen. En waar komt dit vandaan? We willen onszelf helpen, en we menen dat het zo moet, en we zijn zo hoogmoedig dat we het niet anders wensen in te zien. En zo gaan we door, altijd maar door, tenzij een krachtige Hand eraan te pas komt, een Arm met macht.

AMEN.

Gezongen: Psalm 123.

We hebben nu, zeer geachte toehoorders, reeds tweemaal gesproken over de woorden die wij vinden aan het begin van het vierde vers van het eerste hoofdstuk van het Hooglied, over de woorden:

“Trek mij”.

We stellen ons in de weg ons hiermee ook in deze morgen nog bezig te houden.

“Trek mij”. Hier zijn, zoals we al opgemerkt hebben, twee personen. De Ene is de gezegende Heere Jezus Christus, God en Mens in één Persoon, in Wie door het oog des geloofs de ganse Drie-eenheid, Vader, Zoon en Heilige Geest, aanschouwd wordt, naar Zijn eigen woorden: “Die Mij gezien heeft, heeft den Vader gezien” (Joh. 14:9), want “Ik en de Vader zijn één” (Joh. 10:30).

Hij komt hier voor onder de naam van Bruidegom, en Hij is een Bruidegom. Hij heeft een bruid, en deze bruid is de gelovige. Eenmaal zal deze Zijn vrouw wezen. In de eeuwige heerlijkheid zal ieder gelovige, zullen alle gelovigen tezamen, worden genoemd: de vrouw des Lams (Openb. 21:9). Ik kan u niet zeggen wat dat betekent. U kunt het mij ook niet bekendmaken. Het is alles diep, schoon, heerlijk, waarachtig, door niets overtroffen. Maar mag iemand er een indruk van hebben, dan is er iets in hem van wat de koningin van Scheba deed zeggen: “De helft is mij niet aangezegd” (1 Kon. 10:7). Dan staat een mens verwonderd en beschaamd en verlegen, dat er zoveel dingen zijn waarover hij zich druk gemaakt heeft, en dat hij zo aangetrokken kan worden door de zonde en door de wereld en door de eigengerechtigheid, en hij roept uit: “Henen uit, henen uit!” (Jes. 30:22), en het is alles goed, alles goed. Al zou hij in de gevangenis zijn, nederliggen op een smartelijk ziekbed, beroofd wezen van

al zijn goederen, verjaagd zijn, vervolgd worden, het zou alles goed wezen; goed, niet altijd omdat het in zichzelf goed is, maar omdat Vader het geeft en het doet, zodat in het hart is de gezegende bede: “Uw wil geschiede, gelijk in de hemel, also ook op de aarde” (Matth. 6:10).

Ik weet niet of u er iets van verstaat. Onderzoek het maar. Uw ziel is zo kostelijk als de mijne, en evenmin als ik kunt u enig blijvend geluk vinden in de tastbare en zichtbare dingen. Onderzoek het maar, doorzoek u maar nauw, hoe Hij tegenover u staat, Die schoner is dan de mensenkinderen, Wiens gerechtigheid redt van de dood en Wiens Geest vernieuwt naar het beeld Gods.

En de andere persoon is de gelovige, de getrokkene, de gerechtvaardigde, de geheiligde, de van eeuwigheid gekende. En deze komt hier voor onder de naam van bruid – bruid en Bruidegom.

Er is tussen deze twee personen, tussen de Bruidegom en de bruid, een band – weet u dat; zou u hier iets van kunnen zeggen? – een band, een band van vereniging. Deze band is eigenlijk al in de eeuwigheid gelegd.

U moet de leer van de verkiezing niet zien als een leerstuk, waarover men dan zou kunnen twisten, ten aanzien waarvan men zou kunnen zeggen: “Ik geloof deze zaak of ik geloof deze zaak niet”. Gij moet de leer der verkiezing zien als een levende zaak. U denkt misschien: “Wat bedoelt u?” Ach, dat is uitnemend dat u deze en dergelijke vragen doet. Als er over de eeuwige dingen gesproken wordt – ik zeg: over de eeuwige dingen, over de gronden van de christelijke religie – dan moet ge de spreker nooit met rust laten. U moet hem vragen stellen. En u hoeft niet te zeggen: “Als het mij geoorloofd is”. Het *is* u geoorloofd. U moet hem vragen stellen. En u moet hem zolang blijven vragen tot u niets meer te vragen hebt. Maar ik moet er wel aan toevoegen dat uw naaste het u niet leren kan.

Maar de verkiezing dan? Als een mens begenadigd wordt, waarom geschiedt dat? Veronderstel dat hij eens zei (hij zal dat niet zeggen), maar veronderstel dat hij eens zei: “Omdat ik zo getrouw ben geweest in de dingen, of omdat ik ze onderzocht heb, of omdat ik mijn leven lang de Wet onderhouden heb, zoals de rijke jongeling”. Veronderstel dat hij zo eens sprak. Het gebrek aan zelfkennis zou heel duidelijk zijn, maar dat is nog tot daaraan toe. Maar hij zou zijn naaste drukken door zichzelf boven zijn naaste te plaatsen. En als iemand zichzelf boven zijn naaste plaatst, wees er dan maar van overtuigd dat hij zich ook boven God zet. Maar als iemand begenadigd is, dan spreekt hij zo niet; hij ziet dan de gronden waarop hij begenadigd is geworden. Hij ziet in de Persoon en in het werk van de Heere Jezus Christus de eerste en naaste grond, in wat *Christus* gedaan heeft, dus niet in wat *hij* gedaan heeft – hij heeft niets gedaan dat van enige waarde zou kunnen genoemd worden – in wat *Christus* gedaan heeft. In dat ontzettende lijden in Gethsémané en op Golgotha en in het lijden van Zijn ganse leven, in Zijn gehoorzaamheid, in Zijn zelfverloochening, wereldverzaking, daarin ziet hij de grond van zijn behoudenis. En hij is hiervan zo overtuigd, dat

hij zegt: “Als dat niet had plaatsgehad, dan zou ik geen druppel water hebben en geen sneetje brood, ook geen kleding; ik zou niets anders hebben dan eeuwige ondergang”. Zo ziet een mens het die begenadigd is.

Maar nu begrijpt hij dat er nog een andere grond is. Want hij is omgeven van mensen die de dingen zo niet zien, ze niet verstaan, ze niet zoeken, ze niet missen. Hoe komt het nu dat er voor hem een tijd aanbrak waarin hij voelde dat hij ze miste en niet kon missen? En hoe komt het dat ze na kortere of langere jaren hem werden geopenbaard en nu geopenbaard zijn? Hoe komt dat? Hier is een andere grond. En deze grond is genoemd in de bekende woorden van de apostel Paulus: “Wanneer het Gode behaagd heeft Zijn Zoon in mij te openbaren” (Gal. 1:15, 16). Het welbehagen Gods, dat is de andere grond. Dat is, om zo te zeggen, de tweede en laatste grond, het welbehagen Gods. En een mens die begenadigd is, die daar als een begenadigd mens staat of ligt, krijgt een vergezicht in de eeuwigheid, en hij aanschouwt het welbehagen. Dat is de verkiezing. Eer iets van mij begon te leven, was ik al in Uw boek geschreven (Ps. 139:9 ber.).

U voelt dus wel, dat is geen leerstuk, nog eens, waarover men zou kunnen twisten, maar dat is een stuk leven, leven in het hart, in het hart van de begenadigde, leven, waarachtig leven, door de kennis waarvan deze mens in staat wordt gesteld om God de eer te geven. Want u voelt het misschien wel, hier valt de mens geheel buiten, al bij de eerste grond die ik u genoemd heb, en nog meer bij de laatste grond, waar ik nu iets van gezegd heb, hier valt de mens geheel erbuiten, en nu geeft hij God dan ook de eer. En daar zijn de psalmversjes vandaan gekomen en de getuigenissen, onder andere dit: “Door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen” (Ps. 89:8 ber.). Dat is het lied van de verlostten, dat hier wel eens gezongen wordt, maar dat in de eeuwige heerlijkheid tot in alle eeuwigheid zal gezongen worden: “Door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen”.

Is het dan zo'n genot om af te zien van zichzelf? Is dat zo'n genot? Ach, dat is zo'n genot! Want wie zichzelf in de hoogte steekt, zichzelf prijst, heeft daar toch geen plezier van? Maar in de vernedering des harten – zoals we dat zo dikwijls vinden in de Heilige Schrift: “Wie ben ik? Wie ben ik, en wat is mijn huis?” (2 Sam. 7:18) – daar in ligt geluk, waar, echt, zuiverend geluk, en hierin wordt God verheerlijkt. Hierin ziet u hoe nauw de verheerlijking Gods en de zaligheid van de mens aan elkander verbonden zijn.

Gezongen: Psalm 119:9 en 10.

De band die, zoals we nu gezien hebben, van eeuwigheid is – Efeze 1, vers 4: “Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem vóór de grondlegging der wereld” – wordt in de tijd gelegd. Ik heb menigmaal in vroegere jaren mensen horen zeggen: “Iemand die niet in Christus is, en die van God niet gerechtvaardigd en geheiligd is, kan aan de

zijde Gods zalig zijn, en”, werd er dan aan toegevoegd (en dit was de bedoeling), “zo worden velen – en in deze tijd, waarin de Heilige Geest in zo sterke mate van land en volk geweken is, de meesten – zalig”. Dit is een leugenleer! En wie hier naar luistert, loopt gevaar om zichzelf te bedriegen.

De band tussen Christus en ons wordt gelegd in de tijd. En niemand van degenen voor wie de zaligheid is weggelegd, verwisselt het tijdelijke met het eeuwige voordat dit geschied is. En iemand die werkelijk met de dingen der eeuwigheid te doen heeft, maar ze nog niet verstaat, erkent dit, erkent dit van ganser harte. Hij belijdt dat hij in de toestand waarin hij zich bevindt, verloren gaat, móét verloren gaan, dat God er niet zou zijn als hij in de toestand waarin hij zich bevindt, niet verloren ging. Dat zijn de gedachten en de woorden van mensen die bearbeid worden, maar er nog niet toe gebracht zijn om met Christus zich te verenigen.

Maar hoe wordt nu de band gelegd? In de dingen van de christelijke religie gaat alles eenvoudig toe. En hoe verder gij uw verstand ervan verwijderd houdt, des te beter. U moet niet denken aan bijna onoplosbare raadselen, aan diepe vraagstukken, want het verstand laat na de ware grond van weldoen op te merken (Ps. 36:1 ber.). Het is een beleving. Het is een beleving van het hart. Christus komt tot een mens, komt tot een *mens*. Hij was al gekomen. Hij is gekomen tot u, tot klein en groot. Er is hier niemand tot wie Christus niet gekomen is. Hij klopt aan de deur van uw hart, en het is Zijn begeerte dat u Hem opendoet. Het is mogelijk dat Hij al lang aan de deur van uw hart gestaan heeft, al heel lang! En als Hij nog niet binnengekomen is, gij Hem nog niet binnengelaten hebt, dan hebt u Hem dus ook al vele jaren laten buitenstaan. Dat zou u tot schuld moeten zijn, maar het wordt u nooit tot schuld, voordat Christus de deur opengedaan heeft. En als dat niet plaatsgrijpt, dan krijgt u er niet eens erg in dat u Christus zo lang hebt laten wachten.

Let eens op de dwaze maagden. Hoe gedragen deze maagden zich wanneer ze de deur gesloten vinden? Als mensen die recht hebben op een geopende deur. Was voor deze mensen de deur dan niet geopend geweest? Stellig, maar ze waren de deur voorbijgegaan. Ze hadden geen acht geslagen op de geopende deur. Het had hen ontbroken aan aandacht, aan aandacht des harten. En daar komt het vandaan dat er aan de mensen zoveel voorbijgaat. Ze hebben geen aandacht des harten. Ze hebben wel aandacht, maar niet voor God en ook niet voor hun behoud. Voor de dingen van het koninkrijk Gods, daarvoor hebben ze geen aandacht, en zo gaan de dingen aan hen voorbij. En zo was het met de dwaze maagden gegaan. Maar zie, merk nu op! Nu zeggen ze niet: “Dat is onze eigen schuld. We hebben geen acht gegeven”, maar ze kloppen, ze klóppen, en roepen uit: “Doe ons open, Heere, doe ons open!” Tja, dat is de mens in zijn waan. De deur was open geweest, maar zij waren eraan voorbijgegaan. En nu roepen ze: “Doe ons open, doe ons open!” Daarom zei ik: een mens wordt nooit schuldig, nooit, of Christus moet de deur van zijn hart openen, en zo komt de band tot stand.

De band wordt in de tijd gelegd door de komst van Christus. Hij was er, zoals we al opgemerkt hebben, maar men had Hem laten staan, en toen had Hij opengedaan, en Hij was binnengekomen. En toen was er schuldgevoel, vernedering des harten; toen was er een zondaar voor God.

Ik geloof niet dat dat vele mensen bekend is, dat men eerst dan schuldig en zondig voor God wordt, wanneer Christus binnengekomen is of Zich geopenbaard heeft. Ik geloof niet dat vele mensen dat weten. En men weet dat niet, omdat men onder de Wet is. Dat is de oorzaak: men is onder de Wet. En als een mens onder de Wet is – hier zouden weer vele dingen kunnen worden gezegd – als een mens onder de Wet is, dan wil hij wat van zichzelf maken, en hij wil wat van zichzelf hebben, en hij wil onder andere van zichzelf hebben: droefheid over de zonde en schuldgevoel. Maar dat is onder de Wet nooit te krijgen. En omdat deze zaken, die erkend worden noodzakelijk te wezen, onder de Wet niet te verkrijgen zijn, zo wordt de mens nog zondiger, want hij staat op en hij is ontevreden. De Wet werkt toorn (Rom. 4:15). Verstaat u het wel?

Maar als nu Christus binnengekomen is, dan is er een vernederd mens, een schuldig mens, een verdoemelijk mens, een verdorven mens, een gevallen mens. Zo iemand was Jesaja, toen hij uitriep: “Wee mij, ik verga, dewijl ik een man van onreine lippen ben, en ik woon in het midden van een volk dat onrein van lippen is; want mijn ogen hebben den Koning, den HEERE der heirscharen gezien” (Jes. 6:5). Dat, dat is de vernedering. En bij Job vindt u hetzelfde: “Met het gehoor des oors heb ik U gehoord, maar nu ziet U mijn oog. Daarom verfoei ik mij, en ik heb berouw in stof en as” (Job 42:5, 6). Nu is deze mens het leem op het wiel. De tegenstand tegen de genade is gebroken, en nu maakt God er wat van; Hij maakt er Zijn kind van. En dat wordt uitgedrukt in de 110e Psalm: “Uw volk zal zeer gewillig zijn op den dag Uwer heirschacht” (vs. 3). En wat er dan gebeurt, wat er zoal gebeurt, als ik dat alles ging zeggen, dan zou ik weer te uitvoerig worden, maar ik heb het u gezegd: God maakt er Zijn kind van.

Uit vrije goedheid waart Gij haar
Een vriendelijk Beschermers;
En hebt ellendigen dat land
Bereid door Uwe sterke hand,
O Israëls Ontfermer (Ps. 68:5).

Lout're goedheid, liefdekoorden,
Waarheid zijn des HEEREN paân (Ps. 25:5).

Ga maar door. U vindt de getuigenissen in overvloed in de Heilige Schrift. Hier zijn Wet en Evangelie uit elkander gegaan. Hier heeft men het onderscheid gezien tussen

Wet en Evangelie. Deze mens weet nu wat Wet is en hij weet ook wat Evangelie is, en hij had het niet geweten en hij zou het niet geweten hebben. En iemand in wiens hart Christus niet binnengekomen is, zal het nooit weten. Hij zal nooit weten het onderscheid tussen Wet en Evangelie. Hier is alles Gods werk. De mens schiet hierbij over. De mens heeft hier alleen maar kwaad gedaan, en God alleen maar goed. De mens is hier kwaad en God is goed. Ach, wat zou hier niet van te zeggen zijn?

Maar als nu Christus binnengekomen is, Zelf het hart geopend hebbende, dan is het wonderlijk: het hart opent zichzelf nu vrijwillig voor Christus. Het hart had altijd zich gesloten gehouden. Zolang een mens onder de Wet is, of in de wereld leeft, houdt hij zijn hart voor Christus gesloten. Maar nu, deze mens opent het hart voor Christus. En nu is er een wederzijdse vereniging, begonnen bij de Heere, door Hem, en daarna is de van de mens uitgaande vereniging gekomen – een dubbele band. En deze band is van geestelijke aard. Naar het lichaam is Christus alleen in de hemel, maar naar zijn Godheid, genade, majesteit en Geest – dat zijn de woorden van onze Catechismus (vr. 47) – wijkt Hij nimmermeer van ons. Naar Zijn Geest is Hij in het hart van de Zijnen, en de getrokkene heeft het hart overgebracht in Christus. Dus een wederzijdse vereniging, een vereniging echter van geestelijke aard. En deze vereniging kan nooit ontbonden worden, zal ook niet ontbonden worden.

Het liefdeleven tussen de Bruidegom en de bruid verslapt helaas. Niet dat de Bruidegom daarvan de schuld zou wezen, de schuld heeft de bruid. En weet u hoe het komt dat dat liefdeleven verslapt, dat – om in de taal van de Schrift te spreken – de eerste liefde verlaten wordt, weet u hoe dat komt? Men houdt op te waken en te bidden, daar komt het van. Men houdt op te waken en te bidden. Van ogenblik tot ogenblik, de ganse dag door, moest men bezig zijn met deze dingen. Er moesten drie zaken zijn, de ganse dag door. De eerste is het gebed, de tweede is de overdenking, en de derde is de verwerking van de aanvechting. Wanneer men hierin verslapt, dan komt de wereld weer dichterbij, en de zonde begint haar woord mee te spreken, en de achteleloosheid. Dat is de oorzaak: men houdt op te waken en te bidden. Maar weggenomen wordt de band nooit. Daarom schreef de apostel Paulus: – maar er zijn zoveel woorden die hierop betrekking hebben – “Vertrouwende ditzelve, dat Hij Die in u een goed werk begonnen heeft, dat voleindigen zal tot op den dag van Jezus Christus” (Filipp. 1:6). En na een tijd van verslapping komt er weer een tijd van ijver, van waken en bidden. En zulk een tijd was voor de bruid aangebroken. En in deze tijd heeft ze gebeden: “Trek mij, wij zullen U nalopen. De Koning heeft mij gebracht in Zijn binnenkamers; wij zullen ons verheugen en in U verblijden; wij zullen Uw uitnemende liefde vermelden, meer dan den wijn; de oprechten hebben U lief”. We gaan hierop nú verder niet door, maar bij leven en welzijn de volgende week, als het geschonken mag worden.

Terwijl ik deze dingen sprak, dacht ik: wellicht zal er een vraag opkomen in het hart van mijn hoorder, deze: “Weet nu ieder die begenadigd is, dat deze dingen

gebeurd zijn?” En nu heb ik menigmaal gehoord, en ook wel eens gelezen in overigens goede boeken, dat men de dingen waar het om gaat, beleefd kan hebben zonder dat men het weet. Maar nu moet ik u toch zeggen dat ik daarmee niet verenigd ben, en ik denk er niet aan om mij er ooit mee te verenigen, nooit! Deze dingen – dit is mijn uitspraak – *kunnen* niet plaatshebben zonder dat men ze gewaarwordt. Het is wat anders dat er de aanvechting komt en dat men bestreden wordt. Dat is wat anders. De aanvechting komt en men wordt bestreden. Maar men kan zó niet bestreden worden, of in het diepst van de ziel ligt dat altijd nog. En daar is ook geen wankeling in het diepst van de ziel. Daar is geen wankeling, dat ligt onbewogen! Daarom zegt de dichter, zoals ik u al menigmaal heb aangehaald: “Ik zal geen grote wank’ling vrezen” (Ps. 62:1 ber.).

Dus de aanvechting en de bestrijding, ja, die komen. En onder de invloed daarvan kan het ver, zeer ver raken, kan men raken tot aan de rand van de afgrond. Maar men stort er niet in, men stort niet naar beneden. Volkomen geef ik ook toe dat bij de een de dingen duidelijker zijn dan bij de ander. Maar dat iemand ze zou kunnen doorleefd hebben zonder het te weten, dat kan ik niet toegeven en geef ik ook niet toe en wens ik niet toe te geven.

En nu hebt u waarschijnlijk gisteren de “Mededelingen” ontvangen, of anders zult u ze morgen wellicht krijgen. En nu raad ik u aan om de bladvulling eens goed te lezen. Daar wordt iets aangehaald van Marnix van St. Aldegonde.* En dan kunt u daar nog weer eens vinden hoe men in de tijd van de Reformatie de dingen van het geestelijke leven gezien heeft en hoe men de diepe overtuiging in die tijd gehad heeft dat de verzekering des geloofs een zaak is welke behoort tot het *wezen des geloofs*. Verscheidenen van u zullen deze bladvulling al gelezen hebben, en anders raad ik u aan om het nog te doen. En als u deze bladvulling leest, dan moogt u er gerust bij denken: deze woorden zijn onze predikant uit het hart gegrepen. Dát is onze leer. En daarom moet ook ieder zich afvragen wat hij weet, *wat hij weet van God* en *wat hij weet van zichzelf* en wat hij zou kunnen zeggen van het werk en de komst van de Heere Jezus Christus. Als u hiervan nog niets kunt zeggen, dan bid ik u dat u zich niet behelpt met uw godsdienst, want uw godsdienst zou dan geen beleving zijn. Uw godsdienst zou bestaan uit abstracties, uit afgetrokken dingen,** en u zou er niets aan hebben, niets. U zou ook uw naaste er niets van kunnen mededelen. Uw naaste zou er ook niets aan hebben. Let op deze dingen! Geen abstracties, geen dingen in het afgetrokkenene, maar beleving; beleving van uw val in Adam, beleving van uw zondige en verwerpelijke toestand, maar beleving ook van de genade Gods in Jezus Christus.

* Leefde van 1538-1598. Vriend en raadsman van Willem van Oranje. De bedoelde bladvulling is na deze predikatie opgenomen.

** D.w.z. begrippen niet door aanschouwing verkregen, maar door redenering afgeleid.

Ik dacht toen ik hierheen ging vanmorgen: ik moest zeggen tot de mensen dat ze twee woorden moeten geleerd hebben: zonde en genade. Hebt u ze geleerd? *Zonde en genade*. Wie deze dingen geleerd heeft, is een christen, van God onderwezen, en onuitsprekelijk gelukkig, al zou hij zich ook ongelukkig gevoelen, onuitsprekelijk gelukkig. Zonde en genade. Zonde – val in Adam met de gevolgen ervan. Genade – het bloed en de Geest van Christus en het welbehagen Gods en de uitwerkingen daarvan. Zonde en genade, lieve mensen, van harte, van ganser harte wensen we u deze dingen toe, en we zouden u willen smeken – maar dat woord geldt dan ook mijzelf – we zouden u willen smeken dat u zich toch niet te druk maakt over vele dingen, maar denk maar aan het woord van de Heere Jezus: “Martha, Martha, gij bekommert en ontrust u over vele dingen. Maar één ding is nodig; doch Maria heeft het goede deel uitgekozen” (Luk. 10:41, 42).

We eindigen nu. We gaan uit elkander. En nu is er maar Eén Die ons kan behoeven, onderrichten, ontdekken aan onze dwalingen, aan onze verkeerde begrippen, aan ons waan-, tijd- en schijn geloof, waarvan we allen vervuld zijn, en Die ons kan leren welke de rechte weg is.

AMEN.

Gebod:

Doe ons, Heere, doe ons door Uw genade voor U ons hart uitstorten. Gij luistert wel. Gij geeft wel acht. Ons is het lastig wanneer onze naaste met zijn moeilijkheden komt, vooral als hij wat aanhoudt. Maar Gij hebt er behagen in. Gij zegt het, dat we onze mond maar wijd opendoen zullen, en dat we het maar uitspreken zullen, en aan niemand maakt Gij het bekend. Gij zijt een besloten hof. Tegen niemand zegt Gij het. Gij luistert en Gij zijt lankmoedig en in de Zoon Uwer liefde zijt Gij barmhartig. Gij wilt in Hem ons helpen, ons genadig zijn en ons onderrichten. Ach, welke gezegende onderwijzingen hebt Ge de eeuwen door Uw kinderen niet gegeven. Hoezeer hebt Gij hen bijgestaan. In de moeilijkste ogenblikken, waarin het scheen dat er geen uitkomst was, bleek er een weg te zijn: “Zeg aan de kinderen Israëls dat zij voorttrekken”. Heere, Gij zijt een wonderdoend God. Gij, ja Gij doet krachtige daden, zodat we aan U nooit behoeven te wanhopen. Van ons is geen verwachting. Van ons is niets te verwachten dan wat er niet moest wezen, maar van U, Heere, ach, de Kerk heeft het gezegd: “Van U, o Heere, is mijn verwachting”, en ze heeft haar naaste toegeroepen en gezegd: “Israël hope op den HEERE, want bij den HEERE is veel goedertierenheid, bij Hem zijn uitkomsten, ook tegen den dood”.

Laat ons dan, waar het zo is, ons niet verharderen door redeneringen die ons geen nut doen en die niet tot ere van U zijn, geen redeneringen, geen enkele redenering, want elke redenering is tot oneer van U en tot schade van ons, maar bukken en buigen, U rechtvaardigen, onszelf beschuldigen, en dan, zoals iemand het eens uitgeroepen heeft: Kom ik om, dan kom ik om. Maar dan wens ik om te komen aan de voeten

van een Middelaar Wiens bloed reinigt van alle zonden en in staat zou wezen om de ganse wereld van zonde te reinigen, als zij maar tot dit bloed, het bloed der besprenging, dat betere dingen spreekt dan Abel, alleen de toevlucht nam.

Gedenk ons. Gedenk ons met onze kinderen. Gedenk ons arm, wegzinkend volk met zijn overvloed van kerken. Erbarm U, Heere, erbarm U. Erbarm U over de volkeren. Erbarm U over onze regering, de koninklijke familie. Gedenk onze zieken en stervenden.

AMEN.

Gezongen: Psalm 143:11 en 12

Laat Uwe gunst mij niet begeven;
Schenk mij, om Uwes naams wil, leven;
Laat mijne ziel, die tot U schreit,
Van haar benauwdheid zijn ontheven;
Red mij om Uw gerechtigheid.

Laat nooit mijns vijands wens gelukken;
Roei z' allen uit, die mij doen bukken,
Om Uwe gunst, mij toegezegd;
Verdelg hen, die mijn ziel verdrukken;
Want ik, o HEER', ik ben Uw knecht.

Woorden van MARNIX VAN St. ALDEGONDE

Een oprecht Christgelovige heeft de leer van Christus in zijn hart verzegeld door de Geest Gods, en ziet niet op het vlees, noch op het bloed, maar ziet alleen op God en op de getuigenissen des Geestes, Die in zijn hart roept: "Abba, o Vader!" En daarom, zover is het vandaar dat hij die gelooft om de wil der mensen die hem verklaard hebben dat het de leer is der apostelen en evangelisten, dat hij het zelf ook eigenlijk niet gelooft om der apostelen en evangelisten wil, die het beschreven hebben. Want wij moeten deze verzekerdheid in onze harten hebben dat, al ware het nooit op schrift gesteld of al had Judas de verrader het geschreven, ja de duivel uit de hel, en al streed de gehele wijde wereld daartegen en zei dat het gelogen was, wij het nochtans voor de eeuwige en onveranderlijke Waarheid en voor het zaligmakende Woord Gods zouden aanvaarden.

5e PREDIKATIE over HOOGLIED 1:4, uitgesproken door Ds. J.P. PAAUWE op 13 september 1953 te 's-Gravenhage.*

Gezongen: Psalm 113.

Gelezen: De Wet des Heeren; Kolossensen 1.

Gebod:

Het is alles Goddelijk en heerlijk, Heere, wat we gezongen en wat we gelezen hebben, uit één Geest, uit Uw Geest. Waart Gij niet gekomen op de aarde, dan zou niemand deze dingen kunnen kennen, verstaan, zoeken, eren. Maar nu worden ze gekend. Ze worden vermeden, verworpen, verdraaid en verdorven, maar ze worden ook gekend, en die ze kennen, zijn erover verblijd. Ze verheerlijken er U om, en ze wensen dat Ge verheerlijkt zult worden tot in alle eeuwigheid.

Door Uw voorzienigheid en goedheid zijn we nog weer hier. Geef het ons op te merken, te erkennen en te waarderen, en doe er ons een recht gebruik van maken. Schenk ons een woord van waarheid en van gezond verstand in de opening van onze lippen. Laat ons niet trachten er iets van te maken, want het *is* gemaakt en het is *goed* gemaakt, en wij hebben maar te luisteren, te luisteren en acht te geven, zowel bij het spreken als bij het horen. Mogen we dit doen in nederigheid des harten, onszelf verzaken, dan is het ons wél, dan aanschouwen we Uw grootheid en heerlijkheid en we danken U. En een dankbaar hart is een gelukkig hart. Een ondankbaar hart is een hart dat het zoekt in de wereld.

Gedenk onze zieken, verpleegden en hun betrekkingen. Wil zegenen die op het ogenblik in hun woningen Uw Woord onderzoeken. Wil gedenken degenen die van ons heengingen. Zegen Uw Kerk, waar ook. Breid haar nog uit. Doe Uw Rijk komen. Laat dit het gebed zijn van al Uw kinderen.

Treed in het gericht met ons niet. Vergeef ons onze zonden en vernieuw ons naar Uw beeld, alleen om Uws Naams wil, waarom Gij alle dingen doet.

AMEN.

Gezongen: Psalm 104:17 en 18.

We vragen, mijn zeer geachte toehoorders, nog weer uw aandacht voor het woord waarbij wij al enige malen hebben stilgestaan. Het is het begin van het vierde vers van Hooglied 1:

"Trek mij".

* Voor de vierde predikatie over deze tekst, van 6 september 1953, zie bundel 1955-'57, blz. 105-113.

“Trek mij”. Wij hebben gezegd – trouwens dit is wel duidelijk voor iedereen – dat er hier is een bidder en Eén Die aangeroepen wordt. De bidder is de gelovige, en de Persoon tot Wie de gelovige zich wendt, is niemand anders dan de gezegende Heere Jezus Christus. Er is tussen deze twee personen een band. Als die er niet was, dan zou het gebed er ook niet wezen. Geen band – geen gebed; geen *recht* gebed, versta dat goed, geen *recht* gebed.

Deze band, de band des geloofs, des waarachtigen geloofs, is in de eeuwigheid begonnen. Dat is zo schoon. “Gode zijn al Zijn werken van eeuwigheid bekend” (Hand. 15:18). Hoe meer we de genade leren verstaan, des te meer liefde krijgen we tot de verkiezing. Deze zaak is eerst een struikelblok voor alle nadenkende mensen, maar later, als iemand genade deelachtig geworden is, dan wordt het anders. Weet u wel wat de Kerk in de Reformatie van deze zaak zei? De Kerk in de dagen van de Reformatie zei dat de verkiezing is: “cor ecclesiae”. Dat zijn twee latijnse woorden en ze betekenen: het hart van de Kerk. Dat is schoon gezegd: het hart van de Kerk. Neem deze leer weg, ontken ze, spreek ze tegen – de Kerk is ook weg. Want als het hart er niet meer is, dan is er alleen maar de dood. “Cor ecclesiae”, hart van de Kerk.

Maar hiermee kan een mens zonder genade zich natuurlijk niet troosten. Want iemand wie de genade ontbreekt, ontbreekt ook de kennis van de verkiezing, de rechte kennis althans, en daarom wordt de band gelegd in de tijd.

Van nature kennen we deze band niet. Hebt u er eigenlijk wel eens van gehoord buiten deze prediking om? Hebt u wel eens gehoord van de band tussen Christus en ons, tussen Christus en de mens? Van nature weten we er eigenlijk niets van. Hiér wordt gesproken van een geloof zonder dat men weet wat geloven is, en dáár gaat het op in allerlei werkzaamheden die geen geloofswerkzaamheden zijn.

Van nature kennen we de band niet, hebben we ook de band niet. Zonder Christus zijn we van nature. Hebt u het wel eens betreurd dat u zonder Christus was? Hebt u dat wel eens betreurd? Waar hebt u droefheid gehad over deze toestand? En hoe lang heeft deze droefheid geduurd? Zonder droefheid en zonder enige benauwdheid wordt men geen christen.

Een mens heeft niet alleen geen band met Christus, maar hij is ook niet in staat om deze band te leggen. Waarom is hij niet in staat om deze band te leggen? Hij heeft geen kennis. Hij kent God niet. Hij weet niet wat God is. Hij kent niet de bedoeling van God met een mens. Hij kan wel opzeggen wat er staat: “Zo waarachtig als Ik leef, zo Ik lust heb in den dood des goddelozen!” (Ezech. 33:11). Maar wat zo’n woord nu eigenlijk voor hem – ik zeg: voor hem – betekent, dat weet hij niet, daarvan is hij geheel vervreemd. En zo kent hij ook zichzelf niet. Dat hij Christus nodig heeft, en met Hem moet verenigd zijn, en in Hem moet gevonden worden, en door Hem tot de Vader moet komen, dat alles kan hij wel lezen, maar hij verstaat het niet. Hij begrijpt deze dingen niet, zodat, als hem gevraagd werd wat het is, Christus nodig te hebben, in Hem gevonden te worden, van Hem gebruik te maken, door Hem tot de Vader te

komen, hij het antwoord dan schuldig zou moeten blijven. Dat is de onkunde van de mens, van ieder mens, waarvan de apostel Paulus spreekt in 1 Korinthe 2, vers 14, in de bekende woorden, die gij allen goed kent: “De natuurlijke mens begrijpt niet de dingen die des Geestes Gods zijn”. Hoort u het? – “de natuurlijke mens begrijpt niet de dingen die des Geestes Gods zijn”. En wat is hierbij nu zijn ellende? Dat hij dat niet toegeeft, niet omhelst, en daaronder niet vernederd wordt. Och, dat is zo’n ellende, want nu komen de mensen tot u met hun verstandelijke opvattingen. Zij weten het niet wat een stank ze zijn in Gods neusgaten en in die van Zijn volk. Want de Kerk heeft voelhorens. Zo rechtzinnig kunt u niet spreken, of het wordt toch opgemerkt. De Kerk heeft voelhorens. De Kerk voelt diep. De Kerk voelt scherp, veel scherper dan enig mens meent.

En niet alleen dat een mens aan zijn vereniging met Christus niets kán doen, maar hij wil er ook niets aan doen. Hij wil niet. Misschien zegt u of denkt u: “Hoe is dat nu? Het is toch een groot goed, en het is toch aangenaam om te weten dat men een christen is? Want als men dat eenmaal weet, als men daar eenmaal van verzekerd is, nu, wat komt het er dan alles verder op aan?” Ja, maar dat is beschouwing. Dat is alles beschouwing. Dat is niet echt. Het lijkt maar zo dat een mens dat gelooft. Zo spreken alle vrome mensen, maar het is vals, het is bedrog, waar echter de mensen niet aan ontdekt zijn, zodat van hen niet gezegd kan worden dat ze met opzet huichelen. Maar toch huichelen ze. Ze zeggen dingen die niet waar zijn voor hen.

Hoe komt het dat de mens niet wil? Dat is een groot vraagstuk. Wie eenmaal hiervan iets geleerd heeft, bekent dat het een groot vraagstuk is: niet willen, niet te willen, waarom men niet wil. Waarom wil men niet? Men is in een wereld geplaatst, en deze wereld wil men behouden. Men heeft verstand, en men heeft een wil, en men heeft een oordeel, en men heeft zijn gevoel, en dat alles wil men houden. Men wil wel wat verandering aanbrengen, want godsdienst – godsdienst zonder God – godsdienst is in de ogen van de wereld zo verwerpelijk niet. Daarom zeg ik: men wil wel wat verandering aanbrengen, maar loslaten, zichzelf en al het zijne, en dit dagelijks doen, en als het niet gelukt, dan te strijden om het te doen, en altijd weer te vechten tegen zichzelf, tegen grove en kleine zonden in de eerste plaats, maar ook tegen zijn opvattingen, ook tegen de begeerte om een pleziertje te hebben, van welke aard ook, ook tegen het verlangen om een dag langer te blijven leven dan God zou willen, enzovoort, enzovoort, dat alles prijs te geven, dat wil niet één mens. En zo behoudt men zichzelf. En het behoud van zichzelf is de verwerping van Christus. En nu kunt u wel spreken over de Heere Jezus, en het hebben over allerlei ontmoetingen met een zogenaamde Heere Jezus, u bedriegt uzelf; zo waar als dit Woord de Waarheid is, u bedriegt uzelf. Het is het behoud dat u zoekt, het behoud van uzelf en ge zoekt Christus niet. Dat u Christus zoekt lijkt maar zo. Dat u het behoud van uzelf zoekt, dat is de waarheid. Hier moet men goed achter komen, vrienden, want anders draagt het laatste loodje de last. Je kunt je hele leven jezelf voor een christen gehouden hebben, en in de kring of kerk

waarin je je bewogen hebt, daarvoor ook gehouden zijn, het laatste loodje draagt de last. Je komt om, zo waar als dit Woord het Woord van God is.

Er is veel schijn, veel schijn. Wisten de discipelen dat het bij Judas niet goed lag? Wisten ze dat? Judas was een groot man, iemand met een rijke aanleg, met een groot verstand. Wisten de discipelen dat bij hem de wortel der zaak niet gevonden werd? Ik stel de vraag maar. De Bijbel geeft er geen antwoord op, en ik geef er ook geen antwoord op, maar het is zeer twijfelachtig of de discipelen geweten hebben dat Judas een man was bij wie het niet goed lag. En hij verkeerde niet in de brede kring van godsdienstige mensen, maar in de enge kring van de aanhangers van de Heere Jezus Christus. Dat zegt toch iets, nietwaar? Dat heeft mij en u wat te vertellen.

Kwam de rijke jongeling niet ver? Het moet toch voor hem een hele stap geweest zijn om tot een verachte Leraar te komen met de vraag: "Wat zal ik goeds doen, opdat ik het eeuwige leven hebbe?" (Matth. 19:16). Ik zeg, tot een verachte Leraar. Dat was toch de Heere Jezus? Hij was niet in tel. Hij kwam uit Galilea; het was een Galileëer; uit Nazareth kon niets goeds voortkomen (Joh. 1:47). De Kerk zegt het in Jesaja 53, hoe ze tegenover Hem van nature gestaan had en van nature nog stond: "Als wij Hem aanzagen, zo was er geen gestalte, dat wij Hem zouden begeerd hebben. Hij was veracht en de onwaardigste onder de mensen" (vs. 2, 3).

Als het over de christelijke deugden gaat, en over de waarachtige religie, en over geloof en bekering, dan kunnen we wel toestemmen, toejuichen ook, maar wanneer het erop aankomt om deze dingen te doen, dan keren we ze de rug toe en zoeken er ons van te ontslaan, tenzij de onwederstandelijke kracht van de Heilige Geest in ons wordt gevonden.

En Herodes, wat zegt ge van Herodes? Herodes was een koning en hij ontving Johannes de Doper. Johannes werd aan het hof ontvangen. Stel u nu eens voor dat op het ogenblik aan het hof een verachte prediker van het Evangelie ontvangen werd. Dat zou iets zijn, maar lang zo sprekend niet als hetgeen waar we nu over spreken. Johannes de Doper werd aan het hof ontvangen. Maar meer: als Johannes de Doper dan sprak, dan werd er naar hem geluisterd. En wanneer Johannes de Doper vertrokken was, dan werd er naar zijn woorden gedaan, zodat er heel wat plaats had aan het hof met Herodes. Maar er was wat blijven zitten. Herodes was niet gestorven. Daar hebt u het weer. Daar hebt u de band weer. Daar hebt u het waarachtige geloof weer. Herodes was niet gestorven, en dan kan er zoiets zich gaan vertonen – bij de rijke jongeling was dat zijn bezitting; bij Demas de tegenwoordige wereld; bij Herodes zijn schuldige liefde – dan kan er zich zoiets gaan vertonen, en dan heeft er een verdorring plaats. Er wordt losgelaten, en men laat de hemel voor degenen die hem zoeken, en men kiest zelf de wereld, of – zoals Judas – de strop.

Wat zegt u als u 1 Korinthe 13 leest? Ik hoef u de inhoud daarvan niet te melden. Wat zegt u daarvan? Wat zegt u daarvan – "...al zijn goederen"? De rijke jongeling was hiertoe niet in staat, maar... "ál zijn goederen". "Zijn lichaam over te geven om

verbrand te worden", dus martelaar te worden, enzovoort – de apostel Paulus zegt dat deze dingen mogelijk zijn zonder dat men een christen is, zonder dat het goed ligt, zonder dat het geloof er is. En in Hebréeën 6 in het begin (vs. 5) wordt gesproken van: "...de krachten der toekomstende eeuw". Het is een zeker geloof, krachten der toekomstende eeuw, hemelse gaven, dat is inzicht in de dingen, inzicht, zodat men erover spreken kan, misschien wel een ander erin onderrichten kan, enzovoort – het kan de schijn hebben dat er wat gebeurd is, en er is niets gebeurd, niets! En zolang een mens niet sterft, is er niets gebeurd dat zaligmakend zou kunnen genoemd worden, niets! Niet vergeten, altijd bedenken: zolang een mens niet gestorven, niet geestelijk gestorven is, is er niets zaligmakends gebeurd.

Gezongen: Psalm 45:5.

U ziet, wat we gezegd hebben, vindt zijn bevestiging in de woorden die u gezongen hebt: "En wat voorheen u dierbaar en beminzenswaardig scheen". Dat er een band kan gelegd worden, dat is genade. En deze genade hebben we te danken aan de Heere Jezus Christus. Ze is weggelegd door de Vader, maar ze is verworven door de Heere Jezus Christus. En daarom moeten we de Heere Jezus kennen, en we moeten ook Zijn werk kennen. En dat moet er dan niet bovenop liggen, maar het moet diep in ons hart gevonden worden.

Ten eerste is de Heere Jezus de mensgeworden God. Een mens op zichzelf zou de genade nooit hebben kunnen verwerven. Veronderstel dat hij zou gewild hebben – en niemand zou gewild hebben – maar ook niemand zou gekúnd hebben. *De mensgeworden God!* Wie dit verstaat, is van God geleerd. God heeft de menselijke natuur – mijn natuur, uw natuur; we hebben allen dezelfde natuur – God heeft de menselijke natuur aangenomen om genade te verwerven (ofschoon het laatste oogmerk was Zichzelf te verheerlijken), *om genade te verwerven*. Toen dit geschied was, was er weer een Mens die van God niet verstoten behoefde te worden.

Want wij, mensen, wij *moeten* van God verstoten worden. En dat zal ook gebeuren, als we niet in Christus zijn. Want niemand weet recht hoezeer hij als natuurlijk mens door God gehaat is. Dat weet niemand recht. Als natuurlijk mens is een mens door God gehaat; niet als schepsel, want God heeft Zijn eigen schepsel lief, maar als zondaar. Dat weet niemand recht. Begnadigde mensen krijgen een walging van zichzelf. Ze hebben een dagelijks gevoel van walging, zelfwalging, van zelfbeschuldiging, van zelfveroordeling. Als u waarlijk een begnadigd mens zijt, dan veroordeelt u uzelf dagelijks. U hebt een steeds toenemend gevoel van zelfwalging en zelfverfoeiing, en dat maakt dat er niemand zo verwerpelijk is als uzelf, dat er in de schepping niets zo onaangenaam is als u. Dat is zichzelf te kennen. Maar van Christus behoefde God Zich niet af te wenden.

Nu, toen nu God Mens geworden was, is het werk onmiddellijk begonnen. En dit

werk was: de Wet te herstellen. *Het gaat om de Wet!* Het gaat niet om het Evangelie. Het gaat om de Wet, ofschoon het Evangelie daarbij zijn plaats heeft; het gaat om de Wet. Christus heeft de Wet hersteld. Het recht der Wet, daarvan spreekt de apostel Paulus, het recht der Wet: "Opdat het recht der Wet vervuld zou worden in ons, die niet naar het vlees wandelen, maar naar den Geest", Romeinen 8, het vierde vers.

Maar er is meer geschied. In Zijn menselijke natuur heeft Hij geleden. Wat en hoe? Ik weet het niet. U weet het ook niet. Wij kunnen alleen maar zeggen dat het onbeschrijfelijk geweest is. Alleen al om losgelaten te zijn onder de mensen, wat is dat al niet een lijden. Wat is dat al niet een lijden, losgelaten te zijn onder de mensen. Maar Christus was losgelaten onder de duivelen! En ach, ik kan het allemaal niet zeggen, en u ook niet. Hij heeft ontzaglijk geleden, dag en nacht, en hierdoor heeft Hij genade verworven.

Als nu een mens begenadigd wordt, dan krijgt hij hierop te zien. Hij krijgt te zien op de Persoon en het werk van de Heere Jezus. Als hij daarop niet kreeg te zien, dan zou hij de genade niet kunnen geloven. Want er zou een vraag in zijn hart blijven: waar blijft nu het recht? En hij zou op die vraag geen antwoord hebben. En als iemand op de vraag "waar blijft nu het recht" geen antwoord heeft, dan kent hij de genade niet. Wat hij voor genade houdt, dat *is* de genade niet. Wanneer een mens begenadigd wordt, dan krijgt hij hierop te zien: op de Persoon en op het werk van de Heere Jezus Christus.

Maar wat nu de Heere Jezus verworven heeft, dat wordt toegepast. Ik heb dikwijls onder de mensen gehoord: "Het moet nog toegepast worden; ik heb het wel gezien, maar het moet nog toegepast worden". Dat is niet gereformeerd. Dat is niet echt. Dat is vals, dat is bedrog, dat is gruwelijk bedrog. En als er iemand in ons midden hier is die van deze en dergelijke uitdrukkingen gediend is, dan zeg ik hem op het ogenblik dat hij zich bedriegt. Als de dingen gekend worden, dan worden ze tegelijkertijd toegepast. En dat is het werk van de Heilige Geest. In de begenadiging komt een drie-enig God openbaar, vergeet dat nu maar niet, een drie-enig God.

De Heilige Geest past de genade, die Christus verworven en de Vader in de eeuwige vrederaad weggelegd heeft, toe. En hoe doet Hij dat? Op verschillende wijzen. Maar in deze wijzen is er toch een zekere gelijkheid, een eenheid. Hij doet het door de mens te brengen tot zichzelf. De mens wie de genade moet toegepast worden en toegepast wordt, heeft altijd in een schijnwereld geleefd, en alles was schijn bij hem. En wanneer nu de Heilige Geest de genade toepast, dan wordt deze schijnwereld verbroken. En als ze verbroken is, dan is de mens – niet alleen voor God, maar ook in zijn eigen schatting – wat hij altijd geweest was, dat is: een zondaar; niet iemand die gezondigd heeft, maar een zondaar, zoals de tollenaar in de gelijkenis, een zondaar. En als iemand een zondaar is, dan heeft hij een ontdekking van het licht, waarin hij ziet de chaotische toestand van zijn hart en leven.

Ik heb u vorige week gezegd dat God in den beginne de hemel en de aarde schiep,

en dat Hij sprak: "Er zij licht" (Gen. 1:3). Toen heb ik u de vraag gesteld wat in dit licht gezien werd. En het antwoord was: de chaos, de baaierd; en dat God toen uit de chaos, uit de baaierd, de kosmos, het versierde gemaakt heeft, de wereld. Dat is de bekering. De overtuiging van zonde is dat. Dat is de ontdekking. God spreekt: "Er zij licht", en dan ziet de mens zichzelf. En als het zo niet gaat, dan komt de mens er nooit achter. Dan praat hij over de dingen, en hij meent een ander te kunnen onderwijzen, en hij stelt zich op een voetstuk, en hij wordt een heel christen. Maar hij weet het niet. *Hij weet het niet.*

Men moet bij niets begonnen zijn. Dat kunt u wel onthouden: men moet bij niets of met niets begonnen zijn. Dat is het begin van het werk van de Heilige Geest. Daar kunnen jaren voor gebruikt worden. Dat kan gepaard gaan met benauwde wegen en met minder benauwde wegen. Daar kunnen zeer grote en vele afwisselingen bij wezen. Dat is alles bijkomstig. Maar dit is het waar het op aan komt, dat een mens zichzelf leert kennen.

Als wij van genade spreken, dan moeten we kunnen verklaren wie en wat we door onze val in Adam geworden zijn. En wij moeten deze val ook kunnen verklaren, en we moeten kunnen verklaren dat de zonde van Adam de onze is, en dat de schuld van Adam ons toegerekend is. En dat is het werk van de Heilige Geest. Hiermee begint het. "Ten eerste, dat ik weet hoe groot mijn zonden en ellende zijn", de Catechismus (vr. 2). En hierop volgt de openbaring van het heil, de bekendmaking van het heil.

De mens – ik, u, wij allen, godsdienstige mensen en ongodsdienstige mensen ook – wij menen wat van de Heere Jezus te weten. Wij weten niets van de Heere Jezus, niets! Wat we van Hem weten, dat is schijn. En nu komt de Heilige Geest en openbaart de Heere Jezus aan het hart, in het hart. En dan is ineens het verstand er van God en Goddelijke zaken, van de Persoon van de Heere Jezus, van Zijn werk, van de aanbidding van de Persoon en het werk van de Heere Jezus, en hoe Hij is de Weg tot de Vader, en hoe Hij is van de Vader gezonden, en vele andere zaken. Maar dit moet ik eraan toevoegen: de een ziet ze duidelijker dan de ander. Maar ieder ziet er zoveel van als hij nodig heeft. En onder andere ziet men: "God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende, hun zonden hun niet toerekenende, en heeft het woord der verzoening in ons gelegd" (2 Kor. 5:19). "Ten tweede, dat ik weet hoe ik van al mijn zonden en ellende verlost worde", wederom de Catechismus (vr. 2).

En dan, wat dan? Blijft het hier nu bij? Blijft het bij deze aanschouwing en beschouwing en overdenking? Als het daarbij bleef, dan zouden we nog verloren gaan. Maar het blijft er niet bij, en het kan er ook niet bij blijven. Wat gebeurt er dan? De Heilige Geest legt Zijn almachtige en heilige hand in onze hand. Hij brengt ons tot Christus. O, wat een wonder, Hij brengt ons tot Christus! En dat is de trekking, waarover we misschien nog wel eens wat mogen zeggen – "*trek mij*". Dat is de trekking. En als de Heilige Geest Zijn hand in de onze gelegd heeft en ons tot Christus gebracht heeft, en de band dus van Christus is teweeggebracht, dan leggen wij de band ook, dat

is, wij verenigen ons met Christus. En dat gaat alles als het “zachte suizen” waarvan in 1 Koningen 19 gesproken wordt. Storm en onweer is voorafgegaan, in mindere of in meerdere mate, maar hier, hier is alles stil, *stil*. “Mijn ziel is immers stil tot God. Van Hem wacht ik een heilrijk lot” (Ps. 62:1 ber.). Men laat zich hier bearbeiten. God doet het, God alleen. Men verenigt zich met Christus, en dan vindt men in Christus wat men buiten de Heere Jezus gezocht heeft: zaligheid, geluk, sterkte, gerechtigheid, heiligheid, enzovoort. Wat men buiten de Heere Jezus gezocht heeft, vindt men nu in de Heere Jezus. En zo spreekt de Kerk zich uit: “Men zal van Mij zeggen: Gewisselijk, in den HEERE zijn gerechtigheden en sterkte; tot Hem zal men komen” (Jes. 45:24).

En de rijke gevolgen hiervan zullen we nu niet noemen, maar ten eerste, het nieuwe hart met de Wet Gods erin geschreven, de vernieuwing van zijn persoon, de vernieuwing van zijn “ik”, het “ik”. Een begenadigd mens zegt: *ik* ben vernieuwd, *ik*. De zonde blijft er aanhangen – vlees en bloed – maar het “ik” is vernieuwd. En dat “ik” wordt dan “de nieuwe mens” genoemd, “het nieuwe schepsel” (2 Kor. 5:17; Gal. 6:15). Er is een nieuwe schepping gekomen, een schepping veel heerlijker dan de schepping die wij met onze lichamelijke ogen aanschouwen. Maar als je de schepping vergelijkt met de nieuwe mens en met het werk Gods waardoor deze geformeerd is, dan zult u zoveel overeenkomst vinden.

Er iets van noemen? Het is wel tijd om op te houden, maar... uit niet is alles geschapen, en zo ook de herschepping, uit niet. Doordat de Heere riep, is de wereld er gekomen, het heelal. God roept, en het nieuwe leven is er. Hij roept. U kunt het alles in de Bijbel vinden. Als u enigermate thuis zijt in de Bijbel, dan hebt u de teksten al gegrepen. U kunt het alles in de Bijbel vinden. God roept. Waarom heeft de Heere de hemel en de aarde geschapen? Om Zijns Zelfs wil. En waarom begenadigt Hij een mens? Om die mens? Hij doet het om Zijns Zelfs wil, om Zijns Naams wil.

Toen de schepping uit de hand Gods was gekomen, was ze zeer schoon. En als het nieuwe schepsel gekomen is uit de hand des Heeren, dan is er iets dat nog schoner is. In de schepping is er dag en nacht, regen en droogte, zijn er vruchtbare en onvruchtbare tijden. En zo is het ook in de nieuwe schepping.

Overdenk deze dingen. Als u kunt, wees ermee bezig. Zonder er u voor af. U krijgt toch wel wat te eten. Een stukje om u te kleden zult u ook wel deelachtig worden, waarlijk. Bekommer en verontrust u niet over deze dingen. Het komt alles vanzelf – Die ons rijkelijk geeft om ervan te genieten (1 Tim. 6:17), aanzie de leliën des velds, de vogelen des hemels (Matth. 6:26 en 28), het komt alles vanzelf. En als u het op een andere wijze wilt hebben, wat zal het dan toch tegen u getuigen. Mens, mens, wat zal het dan toch tegen u getuigen, als u het op een andere wijze wilt hebben. Judas heeft het geld gebrand in de hand. Dat zal bij u ook het geval zijn, als u het niet in Gods weg zoekt. Vreselijk is het te vallen in de handen van een God Die leeft (Hebr. 10:31).

Maar we moeten eindigen. Als het Opperwezen mij het leven nog spaart en de

gelegenheid doet zich voor, dan zien we elkaar bij leven en welzijn over acht dagen weer hier. Overdenk wat u gehoord hebt, en rust niet voordat u er de rust bij en in gevonden hebt. En laat uw verstand en uw eigen wil en uw eigen oordeel maar niet werken, want dat is alles zonder betekenis, zonde. Maar zet uw hart zo breed mogelijk open, en zie of God niet gaat spreken. Geef uw aandacht aan het woord van de dichter van de 85e Psalm: “Merk op, mijn ziel – merk op – wat antwoord God u geeft” (vs. 3 ber.). De antwoorden zijn er. Geloof eens dat de antwoorden er zijn. U moet niet zeggen, bijvoorbeeld: “Ja, maar dat is allemaal zo moeilijk; o, het is toch zo moeilijk”. Nee, zo moet u niet spreken. De antwoorden zijn er. Nu gaat het er maar om dat men behoefte heeft om ze uit des Heeren mond te mogen horen. Want, indien gijlieden willig zijt en Mij hoort, zo zult gij het goede dezes lands eten (Jes. 1:19).

Ach, dat we onze tijd niet voor andere dingen mochten over hebben. We zijn zo royaal ten opzichte van onze tijd, nietwaar? Onze portemonnee houden we zo gemakkelijk gesloten, maar tijd kan iedereen wel van ons krijgen. “Laat hem maar bij ons langs komen, want gezelligheid is toch zo veel waard”. Ik zeg er niets van. Ik wens geen vitter te wezen. Maar dit zeg ik wel: bedenk dat er een eeuwigheid is. Misschien komt u tot het inzicht dat u uw tijd nog wel wat beter kunt besteden.

U moet uw tijd niet aan uw werk onttrekken. U moet werken. U moet hard werken. Hard moet u werken. Als God u gelegenheid geeft om te werken, dan moet u het doen met toewijding, zo hard als je kunt. Daar hebt u de krachten voor gekregen. Want waarvoor zijt u anders hier? Wat doet u anders hier? Hard werken als God u de gelegenheid geeft, en dan zal er altijd wat overblijven om u bezig te houden met de eeuwige dingen. Als u moet werken, dan moet u niet zeggen: “Ja, maar nu moet ik eerst eens bidden”. Als u moet werken, dan moet u werken, en als u gewerkt hebt, dan moet u bidden misschien. Eenvoudig moeten we zijn, eenvoudig en oprecht, eenvoudig, oprecht en nederig van hart. En vooral acht geven, acht geven.

U ziet wel hoe het in het dagelijkse leven gaat, nietwaar? Als twee mensen elkaar ontmoeten, dan geven ze acht. Waarop? Of ze elkaar niet wat te vertellen hebben. En ze zouden wel willen vragen, ja ze vragen ook somtijds: “Nog nieuws?” Stelt u zoveel belang in de wereld, en houdt u zich voor een begenadigd mens? En dan zó te leven? U moet acht geven op God, op de dingen van het koninkrijk Gods. Mensen hebben u niets te vertellen, niets. U moet acht geven op de dingen van het koninkrijk Gods. En wat u hoort – al was het van een bedelaar, door de voorzienigheid Gods – daar moet u mee inkeren in uzelf. Dan moet u niet zeggen: “Och, die bedelaar, die bedelaar; och, die mens”. U moet er mee inkeren in uzelf.

Ik heb u kort geleden gewezen op de uitnemende bladvulling van het laatste nummer van de “Mededelingen”. Je hebt het wel gelezen? Er staat in deze bladvulling – het zijn maar enkele regels –: begenadigde mensen geloven het Evangelie, en ze zouden het geloven, al had de duivel het hun gepredikt. Dat is het. Dat is ontdaan van alle vroomheid – “al had de duivel het hun gepredikt”. En waarom? Waarom geloven zij

het? Omdat het gegraveerd staat in hun hart. Daarom geloven ze het, en dat is het: het moet in ons hart gegraveerd staan, en dan gelooft een mens het en hij kan niet nalaten het te geloven. Naarmate de dingen duidelijker gegraveerd staan in ons hart, naar die mate is het geloof ook krachtiger.

Ja, ja, zij hebben het geweten, deze mensen. De natuurlijke geest van deze mensen was zo gaaf, en de Heilige Geest was hun in zo rijke mate geschonken, en ze hebben de voortreffelijkste dingen gezegd. En nu moeten ik en u, wij moeten allen ons houden aan hun uitspraken; natuurlijk in de eerste plaats aan het Woord, maar dat voeg ik er nu alleen maar aan toe om de vitterij de mond te stoppen, want ik weet heel goed dat deze mensen naar het Woord gesproken hebben.

AMEN.

Gebed:

Heere, we verdwalen toch immers in de Waarheid, maar dat is dan geen verdwalen – “Hier weidt mijn ziel met een verwond'rend oog”, dat is het. “Hoe groot is Uw goed, dat Gij weggelegd hebt voor degenen die U vrezen”. Ach, ach, schande over ons, dat we er zo weinig mee bezig zijn, en dat er zoveel dingen zijn die onze aandacht kunnen treffen, en onze harten kunnen trekken, en die ons zo welsprekend kunnen maken in onze conversatie. Heere, bekeer ons! Wil ons van onszelf bekeren. Wil ons bekeren tot U.

We hebben deze morgen nog iets mogen zeggen. Vergeef al het zondige, en gebruik wat recht was om in onze harten de kennis van en de liefde tot het rechte te brengen. En doe ons dan ons voorbereiden op de eeuwigheid. Laat niemand denken: ik ben nog jong. Want het is de mens – er staat niet: het is de oude mens – het is de mens gezet te sterven, en daarna het oordeel. Geef dat onze kinderen indrukken ontvangen, en dat ze deze indrukken straks niet kwijtraken, zoals dat meestal het geval is. En wil onder de jonge mensen – hoe zware strijd het ook vergt – er nog in het hart grijpen en brengen tot de kennis en de vreze van Uw Naam.

En wil U ontfermen over hen die deze prediking verlieten. Het is U bekend dat ze er niets goeds voor in de plaats gevonden hebben en nooit zullen vinden.

Wil gedenken al wat uit ellende tot U opziet. Wil Uw Kerk staande houden. Doe haar strijden en overwinnen. Laat haar losgelaten hebben en loslaten. Doe haar U aankleven en volgen in iedere weg en onder alle omstandigheden. En laat ieder die zich komt te misgaan of in een dwaling valt, terugkomen met berouw en leedwezen, met geloof in het bloed dat betere dingen spreekt dan Abel.

AMEN.

Gezongen: Psalm 118:7 en 8.

Slot van een door Ds. J.P. PAAUWE in het voorjaar van 1952 te 's-Gravenhage gehouden predikatie.*

Het moet komen tot het verlies van alles. En dan schiet over dat men kruipt tot de genade, tot de gerechtigheid van Christus en tot de barmhartigheid des Vaders, zodat Jezus is de enige troost in leven en in sterven. Men kan tot de Wet terugkeren, maar dan is men van de Wet niet afgekeerd geworden, tenzij dat men tot de Wet terugkeert uit kracht van verzoeking en in blindheid.

Wanneer een mens zó is gesteld, wanneer déze grond is gelegd in het hart, dan heeft men de begeerte de tegenwoordigheid Gods te mogen hebben, hier en hierna-maals, en voor eeuwig verlost te mogen zijn van zonde. En men begint voor en na het leven van zijn hart, zijn natuurlijk leven, en het leven van de wereld, en het leven van de kerken, te zien, en het leven van menigeen die ervoor doorging dat hij genade bezat, en nu is er maar één zaak die hem ervan terughoudt om bijtende en vernietigende kritiek uit te oefenen op allen en alles, en deze zaak is: “En Ik zal maken dat ze een walging zullen hebben van zichzelf” (Ezech. 20:34 en 36:31), de zelfkennis. En deze zaak is het nu die onlosmakelijk verbonden is aan de genade, zodat een begenadigde slechter is in zijn eigen oog dan wie ook, op niemand iets aan te merken heeft, want hij is de slechtste – op niemand. Een begenadigde heeft geen zondebokken, niets. En de Heere, die alles ziet en weet, ziet die begenadigde zijn weg gaan en zijn werk doen, en Hij weet het dat het gaat van zelfverfoeiing tot zelfverfoeiing bij deze mens, en dat hij zichzelf haat, en dat hij God en zijn naaste liefheeft. Dat ziet er Een Die alles ziet.

En nu moet u zich afvragen hoe het bij u is. En als het bij u anders is, dan spreek niet ik, maar spreekt het Woord en de Heere Zelf een ontzaglijk wee over u uit. Hij zegt: “Indien gij u niet bekeert, gij zult insgelijks vergaan” (Luk. 13:5). Maar bezit u de genade die we nu beschreven hebben, dan is de Heere uw vertrouwen, en tegelijkertijd uw toevlucht, en uw troost, uw enige troost.

De apostel zegt: “De mens beproeve zichzelf” (1 Kor. 11:28). Hij spreekt deze woorden tot mij en tot u: “De mens beproeve zichzelf”. Het gaat om twee zaken. Ten aanzien van deze twee zaken hebben wij ons te beproeven, ten aanzien van de Wet en ten aanzien van het Evangelie. Doe het en laat het niet na, want u komt, als u het nalaat, toch aan het licht. Het kan een mensenleeftijd duren – ik weet niet hoelang de dwaze maagden onder de wijze geweest zijn – het kan een mensenleeftijd duren. En dan gebeurt er iets, onverwachts, en daar komt alles boven te liggen, ineens. Bij de meeste mensen gebeurt het in dit leven; niet bij allen, maar dan heeft het na dit leven plaats. Maar komen doet het.

* Deze predikatie is voor het overige verloren gegaan. De precieze datum is onbekend.

Maak ik u bang? Het hoeft niet. U hoeft niet bang te worden. Als u maar oprecht zijt, *als u maar oprecht zijt*. Ik heb vroeger geloofd – ik geloof het nog – dat er kinderen Gods waren die de naaste tot op de bodem van de ziel somtijds konden peilen. Ik geloof inderdaad dat zoiets voorkomt. En zo dacht ik dan eens: daar staat ge zelf ook aan bloot; hoe moet men hier nu tegenover staan? En mijn antwoord is geweest: “Zijt oprecht, en ge hebt zelfs van God niets te vrezen, Die het toch nog anders ziet dan de diepst ingeleide begenadigde – zijt oprecht”. En nu zijn we van nature onoprecht, maar dat wordt dan gezien; de oprechte ziet dat. David heeft het lang vol gehouden in zijn onoprechtheid, maar hij kon het niet langer volhouden, en hij is tot bekennen overgegaan. Beken dan, als u zich schuldig gemaakt hebt of schuldig maakt aan onoprechtheid.

Er is een ontzettend ongeluk gebeurd. Ach, dat kind, dat kind, twaalf jaar oud. Als ik me niet vergis, heeft hij daar nog wel eens gezeten, en heb ik hem op de catechisatie gevraagd op te zeggen. Tot mijn grote spijt heeft hij er niet lang gezeten. Hij heeft zich weer teruggetrokken, en hij had geen ouders die hem erheen zonden. Het arme kind is dood, op een vreselijke wijze gestorven, zo in de eeuwigheid, voor God. Ge hebt gezegd: “Het is vreselijk.” Ja, maar is het daarbij gebleven? Is het daarbij gebleven, of hebt u zich bekeerd? Hebt u zich bekeerd? Ouders, heb je je vrijgemaakt tegenover je kinderen? Zullen ze zich niet in de ontzaglijke eeuwigheid – veronderstel eens dat ze verloren gegaan waren – ú het meest vloeken? En dat zal zo zijn – uw kinderen, ouders, zullen u het meest vloeken in de verdoemenis – wanneer gij uw ziel niet vrijgemaakt zult hebben in dit leven. Misschien hebt gij voor uw kinderen gewerkt, getracht ze, wat men noemt, een gelukkige jeugd te bezorgen. Zeker... Heb je voor hun bekering gezorgd zoveel als dit in uw macht was? Niet? Het zal niet mogelijk zijn, maar anders zouden ze met het genot dat gij hen verschaft hebt of met de zorgen die gij aan hen gewijd hebt in betrekking tot deze tijd, u in het aangezicht slaan in de verdoemenis. Dat zal het einde wezen.

Ouders, hebt ge uw ziel vrijgemaakt? Kinderen, jullie hebben het toch allemaal gehoord van dat arme jongetje, je hebt het toch allemaal gehoord! Heb je nu je knieën gebogen om bekeerd te mogen worden, kinderen? Want anders verga je. Heb je je knieën gebogen om bekeerd te mogen worden, kinderen?

Kinderen, jonge mensen en ouders, bekeert u, bekeert u, want waarom zoudt gij sterven? (Ezech. 33:11). Zijt gij een begenadigd mens, zeg het dan nog eens tegen de Heere dat het zo onuitsprekelijk is dat Hij naar u omzag. En eindig maar in de woorden: “Door U, door U alleen, om ’t eeuwig welbehagen” (Ps. 89:8 ber.).

AMEN.

Gebed:

En nu hangt het weer van Uw zegen af, Heere, want we hebben zulke harten dat we alles kunnen verdragen. Ja, ook dat is door U gezegd: “Al stond iemand op uit de

doden, zij zouden zich niet laten gezeggen”, zij namelijk die zich niet laten bekeren door het geloof in het Woord, zij die Mozes en de Profeten niet willen horen.

Heere, zegen Gij dan wat gezegd is. Vergeef het zondige erin. Gebruik het om Uw Naam groot te maken, en de Waarheid onmisbaar te doen zijn, en harten zich te doen openen voor de Waarheid. Hoe kort duurt alles, hoe teleurstellend zijn de zichtbare en tastbare dingen. Heere, laat ons zoeken wat blijft, wat bestemd is om voor eeuwig te zijn, en dat is: Uw genade, Uw gerechtigheid; laat ons zoeken de voorsmaken van het waarachtige leven.

Ach, treed niet in het gericht met ons. Vergeef ons onze schulden gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren.

Maak ons getrouw ten opzichte van onszelf, ten opzichte van onze kinderen, ten opzichte van onze naaste. Maak ons getrouw ten opzichte van onze ouders, onze broers en zusters, onze kennissen. Maak ons getrouw in betrekking tot het leggen van een fundament voor de eeuwigheid. Laat ons niet toe ons te bedriegen, moedwillig en vrijwillig.

Erbarm U, Heere, erbarm U!

AMEN.

Gezongen: Psalm 89:7 en 8

Gedeelte uit: “De toetssteen der ware en valse genade”, hoofdstuk 4, van Theodorus VAN DER GROE.

Er is een “Herodesbekering”. De koning Herodes was een listige vos (Luk. 13:32), die zich kunstig genoeg in allerlei bochten wist te wringen, en zijn goddeloosheid een tijdlang onder een geplooid kleed van uitgestreken vroomheid en van zinnelijke godsdienst wist te verbergen. Die man had achting voor getrouwe leraars, en zocht de beste middelen wanneer hij die kon verkrijgen. Was niet Johannes de Doper een waarlijk ernstig en scherp boetprediker, zeer ver overtreffende alle schriftgeleerden der Joden? Hij nam immers zijn ambt waar met de grootste wakkerheid en getrouwheid, in de geest en de kracht van Elia (Luk. 1:17). Hij bestrafte de zondaars zeer vrijmoedig – zonder aanzien des persoons zowel eenvoudigen als vooraanstaanden – en dreigde hen met Gods zware toorn indien zij zich niet oprecht bekeerden. Hij zag in het minst niet de grote heren naar de ogen, zat nooit aan hun tafels en verzocht nimmer voor zichzelf of voor de zijnen enige gunst van hen. En toch stond hij bij Herodes in hoge achting, want hij “vreesde Johannes, wetende dat hij een rechtvaardig en heilig man

was, en hield hem in waarde; en als hij hem hoorde, deed hij vele dingen, en hoorde hem gaarne" (Mark. 6:20). Hij deed vele goede dingen ter wille van Johannes en diens krachtige prediking en hij liet vele zondige ijdelheden na, welke de vooraanstaanden onbekommerd plegen te bedrijven. Als hij gelegenheid had om Johannes te horen prediken, verzuimde hij dat niet licht. En hij hoorde zijn woord met een eerbiedige aandacht, die anderen kon stichten. Ook was hij een liefhebber van tekenen en wonderwerken, en begeerde daarom zeer de Zaligmaker te zien en te horen (Luk. 23:8).

Maar toch, naast dit alles was hij ook zeer bezorgd om zijn lieve boezemzonden wel te koesteren. Hij leefde in verborgen wellust en onreinheid, wat hem zelfs bracht tot een vuil bloedschennig huwelijk en tot vele ijdelheden en gruwelijke goddeloosheden. Ziet, zodanig was Herodes' bekering en wij hebben alle aanleiding om te denken dat hij eindelijk rampzalig ter helle gevaren is.

Ach, het ware te wensen dat niet ook heden ten dage vele mensen zich op een dergelijke wijze bekeerden! Zij horen ook gaarne de getrouwe leraars en de vroomste predikanten. Deze volgen zij en hangen hen aan. En zij zullen, om hun predikaties te horen, zich niet ontzien ook uren ver te reizen en te trekken. Het schijnt alsof zij zeer ijverig godzalig waren, zo goed weten zij voor een tijd de rol der geveinsden te spelen. Met Herodes doen zij ook vele goede dingen, en doen zich aan de wereld voor als werkelijk uitmuntend vrome lieden, die nauwelijks eens uit de toon vallen, dan alleen in het verborgen. Zij weten zich overal in te dringen, in het gezelschap van de godzaligen en van de lieden die in hun levenswandel het meest nauwgezet zijn. En daar weten zij soms ook een goed gesprek te voeren.

Maar ziet, dit ene ding doen zij óók: zij dragen in het verborgen zorg voor hun geheime boezem- en troetelzonden. En er zijn er ook genoeg die veel liever in het gezelschap van dartelevrouwen dan in dat van eerbare mannen verkeren. Of ze zijn gierig, of hoogmoedig, of minachtend, of geneigd tot kwaadspreken, enzovoort. En gewoonlijk zijn zij bijzondere liefhebbers van zichzelf (2 Tim. 3:2). Eigen eer is wel de belangrijkste spil waar alles om draait. En zij zitten zo vast aan die zondige lusten en begeerlijkheden, dat er geen loskomen aan is. Hoezeer sommigen ook al leven mogen in een moeilijke strijd met hun eigen consciëntie, het mag toch niet helpen. Hun heimelijke handel en wandel in de zonde moet zo lang voortgaan, totdat die eindelijk door Gods rechtvaardig oordeel naar buiten uitbreekt, en zij – met Herodes – dan ook als boze geveinsden openbaar worden aan heel de wereld. En dan gebeurt het ook niet zelden, dat de man de schuld werpt op de vrouw, en deze op de duivel. O, ongelukkige en heilloze bekeringen, die zo ronddraaien op de verdoemelijke spil van verborgenheden der ongerechtigheid! Hoe menig een heeft de dag van zo'n bekering naderhand vervloekt, om eindelijk in een wanhopige staat de geest te geven.